Рӯзнома аз соли 1924 чоп мешавад

Номҳои пешинаи рӯзнома «Овози тоҷики камбағал» (соли 1924), «Овози тоҷик» (соли 1924-1931), «Ҳақиқати Ӯзбекистон» (солҳои 1931-1940), «Ӯзбекистони сурх» (солҳои 1950-1964), «Ҳақиқати Ӯзбекистон» (солҳои 1964-1991)

Бани одам аъзои якдигаранд!

Овози тоҷик

19 ноябри соли 2025
Чоршанбе
№ 93
(15208)

e-mail: ovozitoj@umail.uz, ovozi@list.ru

АҲАМИЯТИ ТАВСЕАИ МИНБАЪДАИ ШАРИКИИ СТРАТЕГӢ БО БРО ТАЪКИД ГАРДИД

18 ноябр Президенти Ҷумҳурии Ӯзбекистон Шавкат Мирзиёев ҳайати намояндагонро тахти сарварии Президенти Бонки рушди Осиё Масато Кандо қабул кард.

Дар оғози мулоқот роҳбари БРО сарвари давлати моро ба муносибати 30-солагии шарикии стратегӣ ва гузаштани раёсати Шӯрои мудирони бонк дар солҳои 2025–2026 ба Ӯзбекистон табрик кард.

Дар мулоқот масъалаҳои тавсеаи минбаъдаи ҳамкории фарогир дар доираи барномаи ислоҳоти иҷтимоию иқтисодӣ дар мамлакат баррасӣ гардиданд.

Ба сатҳи баланд расидани ҳамкорӣ бо қаноатмандӣ таъкид шуд. Ӯзбекистон бузургтарин ҳамкори бонк дар минтақа боқӣ мемонад – ҳаҷми умумии лоиҳаҳои муштарак аз 15 миллиард доллар афзуд. Инчунин, дар самтҳои энергетикаи «сабз», нақлиёт, трансформатсияи рақамӣ, таълим ва дигар ҷанбаҳо лоиҳаҳо ба маблағи беш аз 3 миллиард доллар тахия мешаванд. Механизмҳои маблағгузории ғайрисуверенӣ фаъол татбиқ мегарданд.

Ба ҷараёни омодагӣ ба ҷамъомади солонаи Шӯрои мудирони БРО, ки моҳи майи соли 2026 дар шаҳри Самарқанд баргузор мегардад, диққати махсус дода шуд.

Президенти Ӯзбекистон ташаббуси таваҷҷӯҳ намудан ба масъалаҳои имзои Барномаи тавсеаи шарикии стратегӣ бо БРО, рушди инфрасохтор дар он, омодасозии кадрҳои техникӣ ва муҳандисӣ, омӯхтани касбу ҳунар ба зану духтарон ва ҷавонон, коҳиши сатҳи камбизоатӣ, рушди бозори ипотека ва бахши хусусиро дар доираи ин чорабинӣ пешбарӣ кард.

Таъкид гардид, ки иштироки фаъолонаи бонк дар дастгирии ташаббусҳои бузурги миллӣ ва минтақавӣ, инчунин, пешбурди лоиҳаҳои нақлиёт, энергетика ва тиҷорат дар минтақаи Осиёи Марказӣ муҳим аст.

Президенти БРО Масато Кандо натиҷаҳои навгониҳои васеъмиқёсро дар мамлакати мо баланд арзёбӣ кард ва омодагии худро барои кӯмакрасонии ҳамаҷониба ҷиҳати татбиқи барномаи ислоҳоте, ки дар Ӯзбекистони Нав хусусияти бозгаштнопазир гирифтааст, иброз дошт.

ЎзА.

Сурати Хидмати матбуоти Президенти Ҷумҳурии Ӯзбекистон.

ВАЗИФА ВА НАҚШАҲО ДАР СОҲАИ МУҲОҶИРАТИ МЕҲНАТӢ МУАРРИФӢ ШУДАНД

Ба Президент Шавкат Мирзиёев дар бораи масъалаҳои такмил додани низоми муҳоҷирати меҳнатии хориҷӣ ва роҳандозии равандҳои муҳоҷират дар асоси меъёрҳои байналмилалӣ маълумот дода шуд.

Солҳои охир ба туфайли корҳои сохторие, ки дар мамлакат ҷиҳати фиристодани муназзами шаҳрвандон ба хориҷа барои кор амалӣ мешаванд, бозори меҳнат гуногунранг шуда, шаҳрвандон асосан барои кор дар ҷойҳои сердаромад ба хориҷа мераванд. Дар натиҷа, гарчанд шумораи шаҳрвандоне, ки дар хориҷа кор мекунанд, нисбат ба соли 2016 кам шудааст, маблағҳои фиристодаи онҳо тибқи анҷоми даҳ моҳи аввали соли 2025 аз 3,8 миллиард доллар ба 15,8 миллиард доллар афзудааст.

Дар тақдимот зикр гардид, ки дар бозори меҳнати хориҷӣ талабот ба мутахассисони соҳибихтисос зиёд аст. Ҳоло барои 140 ҳазор мутахассис фармоишҳо мавҷуданд, аммо бобати тайёр кардани мутахассисоне, ки ба талаботи забон ва тахассуси касбӣ ҷавобгӯ ҳастанд, корҳои зиёд бояд анҷом дода шаванд. Ғайр аз ин, аз сабаби парокандагии хадамоти муҳоҷирати меҳнатӣ, одамон бо мушкилот рӯ ба рӯ мешаванд.

Бо ҳамин мақсад вазифа гузошта шуд, ки хизматрасониҳоро дар соҳа ба тартиб даровarда, ҳамаи равандҳо дар асоси тамоюли «равзанаи ягона» ба ҳам оварда шаванд.

Дар ноҳияи Учтеппаи шаҳри Тошканд «Маркази омӯзишӣ барои кор дар хориҷа» ва дар шаҳри Тирмиз маркази «Хидматҳои ягонаи муҳоҷират» таъсис дода мешавад.

Дар ноҳияи Яшнободи пойтахт бошад, дар ҳамкорӣ бо ширкатҳои байналмилалӣ мактабҳо барои таълими забонҳои олмонӣ ва ҷопонӣ кушода мешаванд. Таъкид гардид, ки солҳои охир ҷараёни муҳоҷират ба мамлакатҳои Аврупо 4 баробар афзоиш ёфтааст. Аҳамияти тақвияти ҳифзи ҳуқуқии шаҳрвандоне, ки дар он ҷо кор мекунанд, қайд карда шуд. Ҳоло бо як қатор давлатҳои Аврупо созишномаҳо оид ба муҳоҷирати меҳнатӣ вуҷуд надоранд. Аз ҷониби Президент супориш шуд, ки корҳоро ҷиҳати имзои ҳуҷҷатҳои байниҳукуматӣ суръат бахшанд.

Инчунин, зиёд кардани шумораи атташеҳои муҳоҷират ва намояндагиҳои Агентии муҳоҷирати меҳнатии назди Девони Вазирон дар давлатҳои хориҷӣ ва кушодани дафтарҳои сайёри марказҳои раводид дар минтақаҳои кишварамон ба нақша гирифта шудааст.

Дар тақдимот инчунин масъалаи рақамикунонии хидматҳои муҳоҷират баррасӣ шуд.

Платформаи «Кор дар хориҷа» 25 намуди хизматрасониро пешниҳод мекунад ва аз аввали соли ҷорӣ 524 ҳазор шаҳрванд аз хидматрасониҳои онлайн истифода кардаанд. Аммо на ҳамаи хидматҳо рақамӣ карда шудаанд.

Президент зарурати такмили минбаъдаи равандҳои хидматрасониро тавассути ҷорӣ кардани технологияҳои зеҳни сунъӣ дар система қайд кард. Дар бораи нақшаҳо бобати ҷорӣ намудани индентификатсияи биометрӣ, мушоҳидаи ҷойҳои корӣ дар хориҷа бо режими вақти воқеӣ ва роҳандозии хидмати маслиҳати фосилавӣ барои шаҳрвандон дар ин платформа маълумот дода шуд. Пешниҳод гардид, ки дар Агентии муҳоҷират як маркази вазъиятӣ таъсис дода шавад, ки ба шаҳрвандон кумаки фаврии шабонарӯзӣ мерасонад.

Дар муаррифӣ зикр гардид, ки бобати пешниҳоди хидматрасонии муҳоҷирати ғайриқонунӣ ва машваратӣ шумораи ҳолатҳои қаллобӣ меафзояд. Аз ин рӯ, бо мақсади баланд бардоштани саводнокии ҳуқуқии муҳоҷирони меҳнатӣ, пешниҳод карда шуд, ки дар фурудгоҳҳои байналмилалӣ киоскҳои иттилоотии интерактивии муҳоҷират гузошта шаванд ва миқдори ҷарима барои ташкилотҳои машваратие, ки бе иҷозатнома фаъолият мекунанд, зиёд карда шавад. Дастур дода шуд, ки масъалаи муайян кардани ҷавобгарӣ барои ташкил ва мусоидат ба муҳоҷирати ғайриқонунӣ дар Кодекси ҷиноятӣ омӯхта шавад.

Сарвари давлат пешниҳодҳои тақдимшударо тасдиқ кард ва аз рӯйи боз ҳам мусоид, бехатар ва шаффоф кардани равандҳои муҳоҷирати меҳнатӣ ба мутасаддиён дастурҳои иловагӣ дод.

ЎзА.

Муносибат

ОСИЁИ МАРКАЗӢ: ЭҲЁИ НАВ ДАР ФАЗОИ ДӮСТӢ ВА ЭЪТИМОД

Гоҳо дар таърих воқеоте рух медиҳанд, ки бо тақозои он миллатҳо худро дубора кашф менамоянд. Дар чунин лаҳзаҳо марзу бум на ҳамчун хатҳои ҷудокунанда, балки ҳамонанди пулҳои васлкунанда хидмат хоҳанд кард. Қавмҳое, ки арзиш ва фарҳангу тамаддуни муштарак доранд, ҳамчун хешу табори наздик, кишварҳои ҳамсоя бошанд, шабеҳи шарикони боэътимод амал мекунанд. Чунин ба назар мерасад, ки имрӯзҳо Осиёи Марказӣ маҳз дар ҳамин гуна марҳила қарор дорад.

Пӯшида нест, ки дар даҳсолаҳои охир дар ин минтақаҳо баҳсҳои марзӣ, мушкилоти норасоии об, ихтилофи манфиатҳо мушоҳида мегардиданд. Аммо маҳз дар ҳафт-ҳашт соли охир, ба ибораи Президент Шавкат Мирзиёев, дар муносибатҳои байни давлатҳои минтақа «саҳифаи нав кушода шуд». Минтақа аз нав бо мақсади барқарор намудани решаҳои таърихӣ, робитаҳои накӯҳамсоягӣ ба ҳам омада, ҷиҳати бунёди ояндаи дурахшон дар фазои сулҳу субот қадамҳои устувор гузошт.

Ҳоло, вақте дар бораи ҳамкорӣ ва ҳамбастагии давлатҳои Осиёи Марказӣ ҳарф мезанем, дигар аз маҷбурият, фишор ё амалҳои таҳмилӣ сухан намеравад. Баръакс, фазо пур аз озодандешӣ, эътимод, ҳамдигарфаҳмӣ ва манфиатҳои равшани муштарак аст.

Мо дар ин мақола кӯшидем, ки равандҳои муҳими минтақа ва андешаву ғояҳои дар мақолаи Президенти кишварамон Шавкат Мирзиёев — «Осиёи Марказӣ дар остонаи даври нав» баррасишударо на ҳамчун ҳуҷҷати расмӣ, балки ҳамчун мулоҳизаҳои воқеӣ дар бораи минтақае, ки дубора эҳё мешавад, аз нигоҳи публитсистӣ бозтоб намоем.

Яке аз муҳимтарин дигаргуниҳо дар минтақа барқарор шудани фазои эътимод миёни кишварҳои ҳамсоя мебошад. Яъне давлатҳо дари дӯстиву рафоқатро барои ҳам боз карданд. Аксар хуб дар хотир доранд, ки тӯли солҳои 2000-2015 аксари сарҳадҳо баста буданд ва ин барои равуои мардум мушкилоти зиёд ва монеаҳои сунъиро ба бор овард. Ҳатто дар баъзе ноҳияҳо девору хандақҳо қомат кашида, хешовандони наздик аз ҳам ҷудо шуданд ва ҳолатҳое шуд, ки тӯли солҳо муштоқи дидори ҳам буданд.

Аз соли 2017 ин воқеият ба таври куллӣ дигар шуд. Деворҳои рамзӣ ва воқеӣ бардошта шуданд ва ҳоло мардуми Ӯзбекистон, Тоҷикистон, Қирғизистон ва дигар мамлакатҳои минтақа бо рӯҳияи нав – бо табассум, тамкину оромӣ ва эҳсоси ошноӣ аз сарҳадҳо убур мекунанд.

Ҳаллу фасли бисёре аз масъалаҳои марзӣ пас аз чанд даҳсола аз ҷасорати сиёсӣ ва иродаи мустаҳками роҳбарони давлатҳои минтақа шаҳодат медиҳад. Марзҳо имрӯз дигар девор нестанд – дарвоза ба ҳамкорӣ ва рушди муштарак мебошанд.

Тавре Президенти мамлакат дар мақола таъкид мекунад, корҳо ҷиҳати боз кардани сарҳадҳои кишварҳо, осон намудани равуои шаҳрвандон ба мамлакатҳои ҳаммарз яке аз дастовардҳои муҳимтарини панҷсолаи охир ба шумор меравад. Воқеан, чунин аст. Марзҳое, ки то дирӯз хатарнок ба чашм мерасиданд, ҳоло ба макони тиҷорату зиёрат, сайру саёҳат, ҳатто маркази дӯстӣ табдил ёфтаанд. Вақте дар бораи убури марзҳои Ӯзбекистон ва Қирғизистон ҳарф мезанем, метавонем бо ифтихор бигӯем, ки ҳоло мардуми ин ду давлат бе ҳеҷ тардид, танҳо бо ID-карта метавонанд сарҳади давлатиро убур намоянд, тиҷорат кунанд, меҳмони якдигар шаванд.

(Давомаш дар саҳ.2).

Нигоҳ

Яке аз рӯйдодҳои муҳим, ки дар Ҳафтумин машварати Сарони давлатҳои Осиёи Марказӣ рух дод Ҷумҳурии Озарбойҷон ҳамчун узви комилҳуқуқи Машварат шомил гардид ва доираи ҷуғрофии кишварҳои аъзоро васеъ намуд. Бо қабул гардидани Озарбойҷон ба формати фавқуззикр доираи ҳамкориҳои минтақавӣ боз ҳам васеъ мегардад ва нуфузи кишварҳои минтақа ба маротиб боло меравад. Минбаъд формати мазкур дар шакли «Осиёи Марказӣ ва Озарбойҷон» муаррифӣ мешавад ва натиҷаҳои дилхоҳро ба бор меоварад.

МАШВАРАТИ САРОНИ ДАВЛАТҲО — РАМЗИ ТАҒЙИРОТ ВА ТАРАҚҚИЁТ

Ба гуфтаи Президенти мамлакат «Қабул гардидани Озарбойҷон дар Вохӯрии машварати мазкур ба манфиатҳои халқҳои Осиёи Марказӣ ва Озарбойҷон буда, умумияти таърихӣ, риштаҳои хешутаборӣ ва қаробати маънавию фарҳангӣ имкон медиҳад, ки раванди ҳамкориҳо боз ҳам густариш ёбанд ва пеш раванд».

Мулоқоти машваратӣ уфуқҳои нави густариши ҳамкориҳои тиҷоратию иқтисодӣ, сармоягузорӣ ва фарҳангию гуманитариро тавсеа бахшида, масъалаҳои бисёрҷонибаи рушди устуворро таъмин месозад. Ин рӯйдодро сарони давлатҳои Осиёи Марказӣ ва Озарбойҷон низ бо камоли майл дастгирӣ карда, дастовардҳои солҳои охир дар ин самтро яке аз омилҳои ҳамкориҳои мутақобилан судманд муаррифӣ намуданд.

Ҷои шодмонист, ки дар солҳои охир бар асоси ҳусни тафоҳуми сарварони давлатҳои Осиёи Марказӣ ва ташаббусҳои неки онҳо масъалаҳои марзӣ ҳаллу фасл гардиданд, ки яке аз онҳо Декларатсияи Хуҷанд мебошад. Он маҳз аз ҷониби се сарвари давлат – Ӯзбекистон, Қирғизистон ва Тоҷикистон ба имзо расид ва дар арсаи байналмилалӣ мақоми баланд касб намуд. Ҳамзамон, дар ин авохир байни кишварҳои Осиёи Марказӣ ҳамкориҳои мутақобилан судманд дар соҳаи обу энергетика ба роҳ монда шуданд, робитаҳои нақлиётӣ барқарор гардида, барои рушди алоқаҳои тиҷоратию сармоягузорӣ ва гуманитарӣ шароити мусоид фароҳам омад.

(Давомаш дар саҳ.2).

НАҚШАҲОИ ИҚТИСОДИЁТ ВА ТАЪМИНОТИ АҲОЛӢ БО АНГИШТ ДАР МАВСИМИ ТИРАМОҲУ ЗИМИСТОН БАРРАСӢ ШУДАНД

Президент Шавкат Мирзиёев бо тақдимот аз рӯйи натиҷаҳое, ки дар соҳаи истихроҷи ангишт ба даст омаданд ва вазифаҳои минбаъда шинос шуд.

Бо мақсади таъмини бефосилаи хонадонҳои аҳолӣ, муассисаҳои соҳаи иҷтимоӣ ва шабакаҳои иқтисодӣ бо захираҳои барқ дар мавсими тирамоҳу зимистон, ҳаммонанди дигар бахшҳои энергетика, дар саноати ангишт низ лоиҳаҳои нав татбиқ гардид, иқтидор ва ҳаҷми истеҳсол зиёд карда мешавад.

Дар мавсими тирамоҳу зимистони солҳои 2024-2025 қариб 8,7 миллион тонна ангишт истихроҷ гардида, ба нерӯгоҳҳои барқу гармидиҳӣ, ташкилотҳои буҷетӣ ва аҳолӣ расонида шуд.

Дар тақдимот гуфта шуд, ки барои мавсими тирамоҳу зимистони солҳои 2025-2026 истеҳсоли 10 миллион тонна ангишт ба нақша гирифта шудааст. Бо ин мақсад, пойгоҳи моддию техникии корхонаҳои Ҷамъияти саҳҳомии «Ӯзбеккӯмир» беҳтар гардида, барои фаъолият кардани истеҳсолкунандагони иловагӣ дар соҳа шароити мусоид фароҳам гардид.

Президент аз рӯйи таъмини бокафолати аҳолӣ бо ангишт дар давоми мавсим дастурҳо дод.

Зарурияти таҷдиди корхонаҳо ва ба кор даровардани иқтидорҳои нави истеҳсолӣ, тавассути рушди тамоюлҳои бозорӣ ва густариши рақобат дар соҳа, поин бурдани арзиши аслии маҳсулот таъкид шуд.

Дар муаррифӣ инчунин масъалаҳои суръатбахшии лоиҳаҳои нави сармоягузорӣ дар самти уран, тавсеаи доираи ҷустуҷӯҳои геологию ҷустуҷӯӣ, ҷорӣ намудани технологияҳои муосир мавриди баррасӣ қарор гирифт.

ЎзА.

ОСИЁИ МАРКАЗӢ: ЭҲЁИ НАВ ДАР ФАЗОИ ДӮСТӢ ВА ЭЪТИМОД

(Аввалаш дар саҳ.1).

Боз яке аз нишонаҳои равшани даври нав фаъол гардидани бозори дохилиминтақавист. Агар то соли 2017 ҳамкорӣ бештар хусусияти изҳоротӣ дошт, баъд аз он ин раванд ба воқеият табдил ёфт. «Бозори 80-миллионнафарӣ» имрӯз як ҳақиқати корӣ мебошад.

Тавре дар мақола зикр шудааст, тӯли чанд соли охир гардиши савдои минтақавӣ ду маротиба афзудааст. Ин давра роҳҳои гаронбаҳои транзитиро камарзиш кард, шароити ҳамкории корхонаҳои минтақавиро беҳтар намуд, ба деҳқонон имконият дод, ки маҳсулотро бидуни хароҷоти изофӣ ба бозор расонанд.

Таърих нишон медиҳад, ки Осиёи Марказӣ танҳо ду маротиба чунин имкониятҳои бузургро дар даст дошт: дар давраи абарқудратҳои қадим ва имрӯз.

Илова бар ин, лоиҳаҳои калони минтақавӣ – аз ҷумла Неругоҳи барқи обии «Қамбарота-1», тарҳҳои обии Зарафшон, НБО-ҳои «Ёвон» ва «Фондарё», роҳҳои нави байналмилалӣ ва корхонаҳои муштарак нишон медиҳанд, ки кишварҳои Осиёи Марказӣ ба сатҳи нави масъулияти сиёсӣ ва истифодаи оқилонаи захираҳои муштарак қадам ниҳодаанд.

Ин лоиҳаҳо на танҳо аҳамияти иқтисодӣ доранд, балки рамзи ҳамгироии маҷмӯӣ ва роҳ кушодан ба бозорҳои ҷаҳонӣ мебошанд.

Рушди ҳамкориҳои минтақавӣ ба афзоиши ҳаракати сайёҳии дохилиминтақавӣ низ мусоидат кардааст. Имрӯз сайёҳони тоҷикистонӣ ба Ӯзбекистон, қазоқистонӣ ба Қирғизистон, туркманҳо ба Хива ва қирғизҳо ба минтақаҳои Тоҷикистон, яъне ба мамлакатҳои ҳамдигар бидуни мамоният сафар мекунанд. Агар ба рақамҳои сафари сайёҳон диққат кунем, аён мегардад, ки шумораи онҳо торафт меафзояд. Ин раванд аз он далолат медиҳад, ки худи ҷомеа хостгори ҳамгироӣ ҳастанд.

Дар мақолаи Президенти Ӯзбекистон бо далел таъкид мешавад, ки «бе ҳалли масъалаҳои вобаста ба Афғонистон амнияти пойдори минтақа таъмин нахоҳад шуд». Ин ҳақиқат аст. Гарчанд Афғонистон берун аз минтақаи Осиёи Марказӣ аст, вале як ҷузъи табиии он маҳсуб меёбад. Амният дар шароити муосир танҳо бо бастани марзҳо таъмин намешавад: он фақат дар заминаи ҳамоҳангӣ, ҳамкорӣ ва иртиботи иқтисодию иҷтимоӣ ба вуҷуд меояд.

Агар муносибатҳо дуруст роҳандозӣ шаванд, тараққиёти Афғонистон ба инкишофи мамлакатҳои ҳамсоя низ имконияте мебошад. Дар мақола гуфта мешавад, ки сохтмони роҳи оҳани Трансафғон, ки Осиёи Марказиро бо мамлакатҳои Ҷануб мепайвандад, хеле муҳим аст. Ин лоиҳа метавонад имкониятҳои ҷиддии савдо, сармоягузорӣ ва рақобатпазириро ба минтақа ворид карда, ба барқарории иқтисодии худи Афғонистон низ мусоидат намояд.

Ҳамзамон, бояд гуфт, ки бехатарӣ дигар танҳо масъалаи низомӣ набуда, имрӯзҳо он амнияти энергетикӣ, ғизоӣ, иқлимӣ, обӣ ва иттилоотиро ҳам фаро мегирад.

Мушкилоти иқлимӣ — аз камшавии захираҳои об то фоҷиаи Баҳри Арал низ яке аз мушкилоти умдаи минтақа боқӣ мемонад, ки аксар давлатҳои Осиёи Марказӣ бо ин муаммо мувоҷеҳ ҳастанд ва танҳо ҳамкории воқеӣ метавонад равандҳои манфии экологиро боздорад.

Дар ин маврид мехоҳем боз ба як нуктаи дигар, ки дар мақола диққати махсус дода шудааст, таваққуф намоем. Бузургтарин сармояи минтақа — ҷавононанд. Президенти Ӯзбекистон ба масъалаву мушкилоти ҷавонон таваҷҷуҳи вижа зоҳир намудааст, ки қобили эътироф аст. Зеро миллате, ки ҷавонони фаъол, заковатманд ва пешқадам дорад, албатта рушд ва қуллаҳои нав ба навро фатҳ мекунад.

Форуми ҷавонони Осиёи Марказӣ, ҳамоишҳои занони роҳбар, барномаҳои донишгоҳӣ ва робитаҳои таълимӣ ба ташаккули ҳувияти нави минтақавӣ мусоидат хоҳанд кард. Дар ин самт, ҳамкориҳои Донишгоҳи давлатии омӯзгории Чирчиқ бо Донишгоҳи миллии Тоҷикистон ва Донишгоҳи давлатии Хуҷанд ба номи Б. Ғафуров, имзои созишномаҳо байни онҳо, намунаи равшани ҳамгироии илмӣ ва таълимӣ мебошад.

Президент дар охири мақола панҷ вазифаи муҳимро муайян менамояд, ки онҳо ҳамчун харитаи роҳи рушдиояндаи минтақа хидмат хоҳанд кард.

Бо як сухан, имрӯз Осиёи Марказӣ дар остонаи эҳё ва рушду тавсеаи нав қарор дорад. Дар ҳар минтақае, ки субот барқарор ва эътимод пойдор аст, рушди устувор ба чашм мерасад. Ҳар ҷомеае, ки ба ҳамсояи худ дасти дӯстиву рафоқатро дароз мекунад,ояндаи дурахшонро ба даст хоҳад овард.

Бо боварии комил метавон гуфт, ки Осиёи Марказӣ имрӯз ба як минтақаи имконият, нерӯ ваояндасоз табдил ёфтааст. Ин эҳё танҳо як лоиҳаи сиёсӣ нест. Ин орзуи деринаи мардум, рамзи роҳи озод, осмони кушод ва эҳёи муносибатҳои таърихист. Мардуми минтақа аз нав ба қадри худ ва ҳамдигар расиданд ва итминон дорем, ки ҷомеаи ҷаҳонӣ низ ин иқдоми шоистаро баланд арзёбӣ хоҳанд кард.

Ҳикмат СУЛТОНЗОДА,
устоди Донишгоҳи давлатии омӯзгории Чирчиқ.

Қарор ва иҷро

ХУДСАРОНА КОФТАНИ «ҚУДУҚ»-ҲО БОИСИ ҶАВОБГАРӢ МЕШАВАД

Об манбаи зиндагии тамоми мавҷудоти олам, сарчашмаи сабзиши табиат ва асоси пешрафти ҷомеа мебошад. Аз ин рӯ, эҳтиром, сарфакорӣ ва ҳифзи он вазифаи ҳар як фарди ҷомеа ба шумор меравад. Бо вуҷуди зиёд будани захираҳои обӣ дар сайёра, дар бисёр минтақаҳо, аз ҷумла дар кишвари мо — Ӯзбекистон норасоии оби ошомиданӣ то ҳол чун яке аз мушкилоти муҳим боқӣ мондааст.

Хуб медонем, ки норасоии оби тоза ба рушди тамоми соҳаҳои хоҷагии халқ таъсири манфӣ мерасонад. Истифодаи оби шӯр барои кишоварзӣ, ниёзҳои хоҷагии деҳот ва бахши саноат имконнопазир мебошад.

Тибқи маълумоти созмонҳои байналмилалӣ, имрӯз дар ҷаҳон зиёда аз 600 миллион нафар аз норасоии оби тоза азият мекашанд ва солона беш аз 5 миллион нафар аз истеъмоли оби нотоза ба ҳалокат мерасанд. Яъне, камшавии захираи оби тоза ба тамоми соҳаҳои ҳаёти инсон, ба ҳамаи қишрҳои ҷомеа ва кишварҳо, новобаста аз сохтори сиёсиву иқтисодӣ ва вазъи иҷтимоӣ таъсири мустақим мерасонад.

Дар Хатирчӣ чӣ гуна корҳо амалӣ мешаванд?

Бо мақсади ҳалли мушкилоти аҳолӣ ҷиҳати таъмин бо оби ошомиданӣ дар кишвар аз имкониятҳои мавҷуда пурсамар истифода мешавад. Аз ҷумла, дар ноҳияи Хатирчии вилояти Навоӣ таъминоти аҳолӣ бо оби тоза беҳтар гардида, заминҳои лалмӣ ба қитъаҳои ободи табдил меёбанд. Ин ташаббусҳо дар асоси қарори Президенти мамлакат аз 1 апрели соли 2025 «Дар бораи татбиқи чораҳои амалии рушди босуръати ҳамаҷонибаи ноҳия (шаҳр)-ҳо, ки дар ҳудуди ҷумҳурӣ интихоб шудаанд» амалӣ мешаванд.

Бар асоси қарори мазкур дар маҳаллаи «Кӯксарой»-и ноҳия баробари таъмини аҳолӣ бо оби ошомиданӣ, дар 300 гектар замини истифоданашаванда боғҳои мева ва ангурзорҳо бунёд мешаванд. Барои ин 10 чоҳи амудӣ кофта шуд, 10 трансформатор насб гардид ва ба масофаи 3270 метр хатҳои барқ кашида шуд.

Ҳамзамон, барои бо об таъмин кардани 370 гектар заминҳое, ки ба шаҳрвандон ба иҷора дода шудаанд, инчунин, истифодаи босамар аз заминҳое, ки обёрӣ мушкил аст, кофтани 15 чоҳи амудӣ, насби 15 трансформатор ва ба масофаи 13 км интиқол додани шабакаи барқ дар назар аст.

Дар 600 гектар чарогоҳҳое, ки ба иҷора дода шудаанд, бунёди боғ, кишти сабзавот ва маҳсулоти полизӣ роҳандозӣ гардида, 30 чоҳи амудӣ, 13 трансформатор ва 51 км хатҳои барқ кашида мешавад.

Тибқи маълумоти Хидмати матбуоти ҳокимияти вилояти Навоӣ, то имрӯз дар ноҳияи Хатирчӣ 1 270 гектар замини лалмӣ аз худ карда шуда, дар онҳо боғ, ангурзор ва қитъаҳои полизӣ ташкил хоҳанд шуд.

Худсарона кофтани чоҳҳоро кӣ назорат мекунад?

Ҳолати кофтани чоҳҳои амудӣ бо мақсади ба даст овардани оби тоза ва кабудизоркунии заминҳои лалмӣ дар ҳамаи ноҳияву шаҳрҳои вилояти Навоӣ ба мушоҳида мерасад. Аз оби аксарияти онҳо самаранок истифода мебаранд.

Ғайр аз ин, дар аксарияти деҳоти дурдасту наздишаҳрӣ ва баъзан дар маркази шаҳрҳо (Нурато, Ғозғон) шахсони инфродӣ бо мақсади таъмини оила ва обёрии замини наздиҳавлӣ чоҳҳои амудиро худсарона меканананд. Ҳар як навоварӣ дар истеҳсолот бо доштани комёбиҳои зиёд ба манфиати фаровонии ҳаёти инсон, ноқисиҳо низ дорад. Аксарият одамон аз онҳо бесамар истифода намуданд, ки ин ба хушкидани чашмаву чоҳҳои обии дастканд оварда расонид.

Бо мақсади пешгирии ин ҳодиса ба тартиби истифодаи обҳои зеризаминӣ тағйирот ворид гардида, барои парма кардани чоҳ ва гирифтани об талаботи нав муқаррар шуд. Дар Ӯзбекистон ва дар заминаи он дар вилояти Навоӣ низ бобати истифодаи захираҳои оби зеризаминӣ тағйироти ҷиддии қонунӣ ворид карда шуданд. Донистани ин санадҳо ва риоя ба онҳо барои ҳар як шаҳрванди Ӯзбекистон зарур аст.

Минбаъд тартиби гирифтан ва истифодаи обҳои зеризаминӣ боз ҳам қатъитар гардида, ҳар як истифодабаранда ӯҳдадор аст, ки ба талаботи қонун пурра риоя кунад. Аз ҷумла, барои пармакунии чоҳи обии зеризаминӣ гирифтани рухсатномаи махсус ва иҷозати мақомоти ваколатдор ҳатмӣ гардид. Риоя накардани ин қоидаҳо ва худсарона пармакунии чоҳҳои зеризаминӣ ва истифодаи онҳо ба таври ғайриқонунӣ боиси ҷавобгарии маъмурӣ мешавад.

Яке аз тағйиротҳои муҳими дигар ба муҳлатҳои пардохти маблағ барои қитъаҳои замин дахл дорад. Шахсе, ки дар ихтиёр қитъаи замин дорад, дар муҳлати муайян пардохтҳоро анҷом надиҳад, пас аз огоҳии расмии мақомоти ваколатдор, бояд дар муҳлати 6 моҳ қарзро пурра бартараф кунад. Агар дар ин муддат қарз пардохт нашавад, ҳуқуқ ба қитъаи замин бекор гардида, замин ба фонди давлатӣ гузаронида мешавад.

Дар ин замина, ба Кодекси андоз низ тағйирот ворид карда шуд, ки назоратро дар самти истифодаи обҳои зеризаминӣ боз ҳам тақвият мебахшад. Акнун, агар аз сарчашмаҳои оби зеризаминӣ бе дастгоҳҳои назорат ва ченак об гирифта шавад, меъёри андоз 5 баробар зиёд ҳисоб карда мешавад. Дар ин қоида истисно низ вуҷуд дорад: агар шахсони воқеӣ барои эҳтиёҷоти шахсӣ ва хоҷагидорӣ дар як шабонарӯз на бештар аз 5 метри мукааб об истеъмол кунанд, ин талабот ба онҳо татбиқ намешавад.

Албатта, ин ҳама тағйирот ба пешгирии истифодаи ғайриқонунии обҳои зеризаминӣ, истифодаи оқилона ва самараноки захираҳои об, инчунин таҳкими интизоми молиявӣ дар истифодаи қитъаҳои замин хидмат мекунад. Мақомот таъкид доранд, ки чунин чораҳо ҷиҳати ҳифзи захираҳои зеризаминӣ ва об барои наслҳои оянда аҳамияти калон дорад.

Ӯзбакбой РАҲМОН,
хабарнигори рӯзномаи «Овози тоҷик» дар вилояти Навоӣ.

МАШВАРАТИ САРОНИ ДАВЛАТҲО — РАМЗИ ТАҒЙИРОТ ВА ТАРАҚҚИЁТ

(Аввалаш дар саҳ.1).

Ҳар як шаҳрванди кишварамон метавонад ифтихор намояд, ки дар давраи раёсати Ӯзбекистон ба ин ҳамоиши минтақавӣ беш аз 20 чорабинии бузург баргузор шуд, ки ҳар кадом ба манфиати халқҳои минтақа хидмат карда, барои рушди муносибатҳои минтақавӣ нақши сазовор гузошт. Аз ҷумла, бори аввал дар Ӯзбекистон ҷамъомади роҳбарони ниҳодҳои дифоъ, хидматҳои махсус ва инчунин вазирони геология, саноат, кишоварзӣ, экология ва фарҳанг баргузор гардидаанд, ки барои тавсеаи ҳамкориҳо нақши муассир хоҳанд бозид.

Ногуфта намонад, ки дар ин мулоқот роҷеъ ба масъалаҳои мубрами робитаҳои кишварҳои минтақа, дурнамои тавсеаи ҳамкорӣ дар самти таъмини рушди устувори иқтисодӣ, таҳкими заминаи муносибатҳои дӯстӣ ва накӯҳамсоягӣ, ҳамчунин, масъалаҳои рушди минбаъдаи фазои фарҳангӣ ва гуманитарӣ низ табодули назар сурат гирифт.

Дар машварати мазкур аз ҷониби Президенти кишварамон Шавкат Мирзиёев як қатор ташаббусҳо ҷиҳати таҳкими минбаъдаи ҳамкории минтақавӣ пешниҳод гардид, ки аз формати машваратии муколамаи минтақавӣ ба формати стратегӣ – «Ҷамъияти Осиёи Марказӣ ва Озарбойҷон» табдил додани мулоқоти сарони давлатҳо мебошад. Президенти Ӯзбекистон инчунин ҷиҳати таҳияи Низомнома дар бораи Мулоқоти машваратӣ, таъсиси Котибот ва баланд бардоштани мақоми ҳамоҳангсозони миллӣ то намояндагони махсуси президентҳо пешниҳодҳои мушаххас намуд.

Нуктаи дигаре, ки маро хеле ба ваҷд овард, пешниҳоди Сарвари давлатамон ҷиҳати таъсиси Шӯрои пиронсолон аз ҷумлаи шахсиятҳои маъруфи ҷамъиятӣ ва дорои таҷрибаи ғании ҳаётӣ мебошад. Ин ба он маънист, ки тибқи таомул ва суннатҳои мардуми мо, пиронсолон ҳамеша дар оғози ҳар кор баҳри баракати натиҷаҳои он дасти дуо мебардоранд.

Ҳамзамон, Шавкат Мирзиёев ба зарурати расидан ба сатҳи сифатан нави ҳамкории тиҷоратию иқтисодӣ ва сармоягузорӣ ишора кард, ки ин имкон медиҳад, дар пешомади миёнамуддат ҳаҷми савдои мутақобила ва гардиши умумии савдои хориҷиро 1,5-2 баробар афзоиш диҳад. Дар ин замина ислоҳоти ҷиддӣ дар бартараф кардани монеаҳои маъмурӣ ва сода намудани расмиёти андозу гумрукӣ пеш меояд, ки масъалаи ҳалшаванда мебошад. Сарвари Ӯзбекистон масъалаи таҳия ва қабули «Барномаи фарогири минтақавии ҳамкории тиҷоратию иқтисодӣ то соли 2035»-ро пешниҳод намуд, ки ҷиҳати ҳалли бисёр мушкилиҳо мусоидат хоҳад кард.

Дар идомаи Вохӯрии ҳафтуми машваратии Сарони давлатҳои Осиёи Марказӣ ва Озарбойҷон президентони Тоҷикистон Эмомалӣ Раҳмон, Қазоқистон Қосим-Ҷомарт Тоқаев, Қирғизистон Садир Ҷапаров, Туркманистон Сердар Бердимуҳамедов ҳамроҳшавии Ҷумҳурии Озарбойҷонро ба ин ҳамоиш фоли нек арзёбӣ карданд ва Президент Илҳом Алиевро шодбош гуфтанд.

Гуфта шуд, ки мавқеи ҳамоиши мазкур ҳамчун иштирокдори равандҳои байналмилалӣ ва минтақавӣ формати муҳимро касб менамояд. Инчунин дар ин замина муносибатҳои байнидавлатӣ таҳким меёбанд ва кишварҳои узв тамосҳои худро бо шарикони хориҷӣ фаъолона пеш мебаранд.

Аз ҷумла, Эмомалӣ Раҳмон гуфт, ки Ҷумҳурии Тоҷикистон ҳамеша ҷонибдори рушди минбаъдаи муколамаи сиёсӣ ва ҳамгироии минтақавӣ дар доираи ҳамин қолаб мебошад. Ин маъниро вай ба ҳамтоёни худ таъкид карда, дар идома аз имзои Аҳдномаи дӯстӣ, ҳамсоягии нек ва ҳамкорӣ барои рушди Осиёи Марказӣ ёдовар шуд. Тавре ӯ иброз дошт, ин санад уҳдадории муштараки ҷонибҳоро ба пешбурди пайвастаи рӯзнома, ки дар асоси тамоюлҳои шарикии баробарҳуқуқ, эҳтироми ҳамдигарӣ ва эътимод асос ёфтааст, возеҳ тасдиқ менамояд.

Дар ҳақиқат, имрӯз Осиёи Марказӣ ба фазои муколамаи пурсамари дипломатӣ, ташаббусҳои созанда ва ташаккули робитаҳои нави ҳамкорӣ табдил ёфтааст. Гузашта аз ин, минтақаи мо бо иқтидори назаррас маркази рушди тиҷорат, транзит, энергетика, илм ва сайёҳӣ мебошад, ки аз он ҳама баробар манфиат мебинанд.

Илова бар ин роҳбари Тоҷикистон таъкид варзид, ки рушди иқтисодӣ ҳамчун заминаи устувори оянда ба ҳамкорӣ ва навовариҳо вобаста аст. Маҳз дар ин замина, ишора гардид, ки барои рушди ҳамгироии истеҳсолӣ, таҳияи механизми минтақавии ҳамкории саноатӣ, густариши ҳамкорӣ дар бахши энергетика, таҷдиди долонҳои роҳи оҳан, васеъ намудани нақлиёти ҳавоӣ ва омехта, иқдомҳои муштараки созанда басо зарур ва ногузир мебошад.

Ғайр аз ин, нигоҳ доштани амнияти минтақавӣ ба сифати яке аз авлавиятҳои асосии ҳамкорӣ, мубориза бо таҳдидҳои терроризм, экстремизм, идеологияи тундгароӣ, ҷиноятҳои киберӣ ва қочоқи маводи мухаддир, баланд бардоштани иқтидори сохтор ва идораҳои дахлдор, рушди мунтазами ҳамкорӣ дар соҳаи омодасозии касбии кадрҳо ва коршиносон барои бахши амният, бо назардошти афзоиши таҳдидҳои киберӣ тақвияти чораҳои муштарак бо истифода аз технологияҳои пешрафта аз масъалаҳое буданд, ки дар ҳамоиш ба таври васеъ муҳокима шуданд.

Масъуди МИРЗО,
раиси Маркази миллӣ-фарҳангии тоҷикони вилояти Фарғона.

Дар кишвари мо рушди соҳибкорӣ, фароҳам овардани ҷойҳои нави корӣ, хусусан дастгирии ташаббусу баланд бардоштани фаъолии иқтисодии занону духтарон яке аз самтҳои устувори сиёсати давлат мебошад.Бо ин мақсад дар маҳаллаву деҳаҳо лоиҳаҳои гуногун татбиқ гардида, корхонаҳои оилавӣ ташкил карда мешаванд.Барои амалӣ гардондани нақшаҳои тиҷоратӣ ба ҷавонону занон воми имтиёзнок ҷудо мекунанд.

Дар асоси чунин ташаббус дар ҷамоати шаҳрвандони маҳаллаи «Халифа»-и ноҳияи Олот корхонаи оилавии «Каромат либослари» ба фаъолият оғоз намуд. Корхонаи мазкур таҳти роҳбарии соҳибкор Нуралӣ Ҷӯраев 15 нафар занону духтаронро бо кор таъмин намудааст. Корхона ба дӯхтани либосҳои миллии замонавии занона ихтисосонида шуда, бо сифати хубу тарҳи замонавӣ эътибори харидоронро ба худ ҷалб менамояд.

Хидмати матбуоти ҳокимияти вилояти Бухоро.

Бехатарии озуқаворӣ

ЧОРВОДОРӢ — МУАММОҲО ВА РИВОҶУ РАВНАҚИ ОН

Маълум аст, ки чорводорӣ яке аз соҳаҳои калидии хоҷагии қишлоқ буда, ҷузъҳои гуногун: аз ҷумла, говпарварӣ, бузу гӯсфандпарварӣ, аспу харгӯшпарварӣ, инчунин моҳипарварӣ, асалпарварӣ ва ғайраро дар бар мегирад.
Дар кишвари мо чорводорӣ баъд аз растанипарварӣ яке аз соҳаҳои муҳимтарини иқтисодиёту хоҷагии қишлоқ ба шумор меравад. Бо сиёсати оқилона ва дурандешонаи Президенти кишвар дар «Ӯзбекистони Нав» барои рушди соҳаи чорводорӣ таваҷҷуҳи махсус зоҳир карда мешавад. Президенти мамлакат фармонҳо ва қарорҳои сершумор қабул карданд, ки рушди устувор ва босуръати соҳаи мазкурро таъмин мекунанд.

Ҳоло дар Ҷумҳурии Ӯзбекистон беш аз 15 миллион сар моли калони шохдор, қариб 20 миллион сар гӯсфанд, зиёда аз 300 ҳазор сар асп ва 100 миллион сар парранда мавҷуд буда, вилояти Самарқанд дар ин самт яке аз ҷойҳои пешсафро ишғол мекунад. Танҳо дар 1 ҳазору 730 фермаҳои чорводорӣ 121 ҳазору 200 сар моли калони шохдор, 400 ҳазор сар гӯсфанд, 9,5 ҳазор харгӯш ва 6 ҳазор оилаи занбӯри асал парвариш карда мешавад ва сол то сол шумораи онҳо афзоиш меёбад. Дар тӯли солҳои охир аз хориҷи кишвар зотҳои хушсифати серширу сергӯшт, мисли говҳои сурхи эстонӣ, сиёҳало ва бӯри карпатӣ ворид шуданд, ки дар як шабонарӯз 30-40 литр шир медиҳанд. Барзаговҳо то 500-600 кило гӯшт медиҳанд, аз паррандапарварӣ ва моҳипарварӣ низ ҳосили дилхоҳ ба даст меоянд.

Гӯсфандпарварӣ низ яке аз соҳаҳои калони чорводорӣ ба ҳисоб рафта, хосатан зотҳои ҳисорӣ ва қароқӯлӣ дар ноҳияҳои Ургут, Қӯшработ, Нуробод ва Самарқанд парвариш мешаванд. Дар наздикӣ онҳо дар озмунҳои вилоятҳои Тошканд, Қашқадарё, Ҷиззах, Бухорои шариф ва Сурхондарё ҷойҳои фахриро сазовор шуданд.

Профессор Х. Юнусов, ректори Донишгоҳи тиббиёти байторӣ, чорводорӣ ва биотехнологияи Самарқанд ба ғолибони озмун мукофотпулӣ супурда таъкид кард, ки соҳаи чорводорӣ бояд рушд ёбад ва он барои таъмини бехатарии озуқаворӣ аҳамияти махсус дорад.

Собиқ раиси хоҷагии ҷамоатии «Гулистон»-и ноҳияи Самарқанд Шоҳмирзо Тӯраев изҳор дошт, ки замоне дар деҳот қариб ҳама бо чорводорӣ машғул буданд ва нархи гӯшт, шир, қаймоқ, ҷурғот ва панир ниҳоят арзон буд. Вале имрӯз нархи озуқаворӣ барои чорводорӣ хеле баланд гардида, аксарияти мардум аз парвариши гову гӯсола даст кашиданд. Аз ин рӯ, як кило гӯшти гов дар Самарқанд 130-140 ҳазор сӯм ва гӯсфанд то 150 ҳазор сӯм арзиш дорад. Мушкилоти дигар кам шудани майдони парвариши чорво мебошад. Барои як сар моли калони шохдор 0,50 сотих замин лозим аст. Афсӯс, ки бо сабаби авҷ гирифтани сохтмони биноҳои истиқоматӣ ва худсарона ишғол шудани чарогоҳҳо заминҳои обёришаванда кам шуда, чорводорӣ сол то сол коҳиш меёбад. Мо пешниҳод мекунем, ки барои фермерҳои чорводорӣ имтиёзҳои муфид ҷорӣ карда шаванд, то озуқаворӣ бо нархи арзон дастрас бошад.

Ҳукумати мамлакат қабл аз ин механизмҳои ҳимояти чарогоҳ ва истифодаи пурсамари онҳо ҷорӣ карда буд, вале амалан ин тадбирҳо татбиқ намешаванд.

Мушкилоти дигари соҳа он аст, ки хизмати байторӣ ба талаботи замон ҷавобгӯ нест. Афзоиши бемориҳои гуногуни чорводорӣ на танҳо ҳосилнокии маҳсулотҳои чорво ва паррандаро коҳиш медиҳад, балки хатари гузаштан ба инсонро низ ба бор меорад. Аз ин рӯ, эмгузаронӣ барои чорво ҳатмист. Ҳоло байторҳо бо чорводорон алоқаи мустаҳкам надоранд ва ҳангоми даъват барои нигоҳубини чорво ва парранда беҳафсала ҳастанд.

Тошпӯлод Истамқулов, ки аспparварӣ мекунад, гуфт, ки ин касб аз бобои ҷавони ӯ ва падари бузургвораш меросӣ аст. Дар вилояти Самарқанд зотҳои қаробоҳирӣ, лакайӣ ва қирғизӣ парвариш карда мешаванд ва бештари онҳо дар кӯпкарӣ, яъне бузгирӣ истифода мешаванд. Шахсан ӯ бо фарзандону наберагон аспҳоро парвариш намуда, барои тайёр кардани ҳасиб ва қазӣ ба комбинатҳои Тошканд ирсол мекунанд. Гарчанде хариди озуқаворӣ барои аспparварӣ гарон аст, аммо анъанаҳои бобоиро идома медиҳанд.

Албатта дигар чорводорон, паррандапарварон, соҳиби оилаи занбӯри асал ва дигарон низ муаммоҳои худро зикр кардаанд, ки қисмати онҳоро ба қалам гирифтем.

Зоҳир ҲАСАНЗОДА,
хабарнигори «Овози тоҷик» дар вилояти Самарқанд.